

Od Redakcji

Pierwszy numer „Problemów Polityki Społecznej” w roku 2014 otwiera wspomnienie o Panu Profesorze Leszku Gilejce, zmarłym pod koniec ubiegłego roku. Jolanta Supińska i Juliusz Gardawski żegnają Pana Profesora w imieniu środowiska socjologów i polityków społecznych. Wspominają Jego intelektualną i obywatelską biografię, której przewodnią linią było teoretyczne i praktyczne zainteresowanie stosunkami pracy i partycypacją pracowniczą (w tym szczególnie związkami zawodowymi). Przypominają także, że Profesor Leszek Gilejko należał do grona autorów naszego czasopisma. Przyłączamy się do serdecznych słów pożegnania i wyrazów uznania dla Jego dorobku.

Niniejszy tom naszego czasopisma nie ma charakteru monograficznego, choć w większości artykułów pojawiają się rozważania nawiązujące do przyszłości naszego społeczeństwa i przyszłości świata. W pierwszym spośród artykułów, które przekazujemy do rąk Czytelników, Julian Auleytner proponuje refleksję nad przyszłością polityki społecznej. Jej punktem wyjścia jest wskazanie najważniejszych globalnych wyzwań wynikających z problemów demograficznych świata, związanych z narastającymi konfliktami międzygeneracyjnymi oraz pogłębiającymi się różnicami społecznymi. Globalna polityka społeczna, zdaniem autora artykułu, powinna być tworzona ze świadomością naczelnego celu, jakim jest społeczna inkluzja. J. Auleytner, koncentrując się na przyszłości, wraca także do XIX-wiecznej przeszłości polityki społecznej na świecie, charakteryzując „punkty zwrotne istotne dla globalnej polityki społecznej”.

Zmianami, jakie prawdopodobnie będą miały miejsce w przyszłości, zajmuje się także inny autor niniejszego numeru. Maciej Cesarski analizuje w swoim artykule, w jakim kierunku zmierzają inicjatywy Unii Europejskiej na rzecz regionalnej spójności społecznej, powiązanej ze spójnością gospodarczą i terytorialną. Dochodzi przy tym do wniosku, że przyjmowany w polityce UE paradygmat wzrostu ekonomicznego nie sprzyja regionalnej spójności społecznej. Szanse poprawy tej spójności leżą w wyrównywaniu standardów przestrzeni zamieszkiwania w myśl koncepcji trwałego, zrównoważonego rozwoju.

Jednym z aspektów zmian demograficznych, jakim są migracje, zajmuje się Paweł Hut. W artykule zatytułowanym *Repatrianci i uchodźcy po 1991 r. w Polsce* przedstawia różne przyczyny rozwoju – i ograniczania – procesów migracyjnych. Analizuje także szczegółowo

instrumenty polityki migracyjnej stosowane w naszym kraju wobec repatriantów i uchodźców, gdyż uważa, że doświadczenia związane z napływem tych dwóch grup migrantów mogą być przydatne w logistyce przyjmowania w naszym kraju innych grup cudzoziemców. A to jest niewątpliwie jedno z ważnych wyzwań, jakie w niedalekiej przyszłości stoją przed Polską w związku ze starzeniem się ludności.

W dziale „Z warsztatów badawczych” przedstawiamy wyniki prowadzonych w Polsce badań nad sferą społeczną. Anna Ciepielewska-Kowalik, na podstawie analizy literatury przedmiotu, danych zastanych oraz własnych badań ilościowych i jakościowych w 46 organizacjach non profit, podejmuje próbę ukazania znaczenia rozwoju uniwersalnego systemu usług przedszkolnych dla zwiększania spójności społecznej w Polsce. Wskazuje ponadto na przemiany w modelu świadczenia i zarządzania tymi usługami oraz zmiany w podejściu systemowym do nich, które uwzględniają silniejszą partycypację organizacji non profit jako operatorów usług wczesnej opieki i edukacji. Jest to zatem artykuł poświęcony jednemu z rodzajów instrumentów polityki rodzinnej, do których przywiązuje się obecnie wielkie znaczenie w związku z procesem starzenia się ludności.

Ten proces demograficzny oraz społeczna sytuacja osób starszych stanowi punkt wyjścia zainteresowań badawczych Marka Niezabitowskiego. Autor przedstawia w artykule wyniki własnych badań nad tym, na jak różne sposoby ludzie starsi są związani ze swoim miejscem zamieszkania, analizuje też wyniki innych prowadzonych w Polsce badań empirycznych na ten temat. Porusza teoretyczne aspekty tego zagadnienia, wykorzystując przy tym kategorie teoretyczne gerontologii środowiskowej (*environmental gerontology*), takie jak *sense of place*, *place attachment* i *place dependence*, które wyjaśniają charakter i siłę psychologicznie nierozzerwalnych związków człowieka starego z jego miejscem zamieszkania.

Zachęcamy do lektury działu zawierającego recenzje książek. Tym razem są to dwie publikacje polskich autorów. Jedna zawiera propozycje teoretyczne i diagnozę spójności społecznej. Druga zaś dotyczy historii polskiej polityki społecznej.